

8 Μαρτίου 1857 - 8 Μαρτίου 2018

Στις 8 Μαρτίου του 1857 οι εργάτριες στα ραφτάδικα και τα υφαντουργεία της Νέας Υόρκης βγαίνουν στους δρόμους και κατεβαίνουν σε απεργίες και διαδηλώσεις, διεκδικώντας ανθρώπινες συνθήκες δουλειάς, μείωση των ωρών εργασίας, μισθούς ίσους με των ανδρών συναδέλφων τους. Όμως, εκτός των άλλων διακρίσεων, είχαν να αντιμετωπίσουν και φυλετικές διακρίσεις που υπήρχαν ανάμεσα στους εργαζόμενους Αγγλοσάξονες και τους υπόλοιπους εργάτες. Οι εργοστασιάρχες, αισθανόμενοι την απειλή της γενικευμένης εξέγερσης, απαντούν με ομαδικές απολύσεις και εξαπολύουν μπράβους για να τρομοκρατήσουν τις εργάτριες που πρωτοστάτησαν στην απεργία. Οι διαδηλώσεις εκείνης της μέρας χαρακτηρίστηκαν από μέγεθος και αγωνιστικότητα. Στους εργοδότες και την κυβέρνηση δεν έμενε άλλος δρόμος από το να χρησιμοποιήσουν την αστυνομία, που ρίχτηκε πάνω στις εργάτριες με μανία. Οι διαδηλώσεις βράβηκαν με αίμα. Η 8η του Μάρτη καθιερώθηκε να τιμάται μετά από πρόταση της Κλάρας Τσέκιν, πρωταγωνίστριας του εργατικού κινήματος, το 1910 στη Β' Διεθνή Συνδιάσκεψη σοσιαλιστριών γυναικών στην Κοπεγχάγη για την ισότητα και την ειρήνη.

Μιλώντας για τους αγώνες των γυναικών, θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφερθώ στη Λαγκαδούσaina γυναίκα, η οποία στα δύσκολα χρόνια της Κατοχής γύριζε όλα τα χωριά της Χίου, πουλώντας τα προικιά της, για να εξασφαλίσει για τα παιδιά της λίγα κουκιά, ελιές, κρεμμύδια και ό,τι άλλο μπορούσε να αγοράσει. Τη Λαγκαδούσaina που πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση του λαού μας. Τη Λαγκαδούσaina που, όντας ο άνδρας της ναυτικός, μεγαλώνει μόνη της τα παιδιά της. Τη Λαγκαδούσaina, την προσφυγοπούλα και τη μετανάστρια, αλλά και τη σημερινή μετανάστρια και προσφυγοπούλα, που ο πόλεμος την έφερε στη χώρα μας και την έχει εγκλωβίσει, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Σήμερα, 161 χρόνια μετά την εξέγερση των γυναικών στη Νέα Υόρκη, τα αιτήματα παραμένουν επίκαιρα και άλυτα. Σήμε-

ρα μας ζητάνε να συμβιβαστούμε στη μισή ζωή με τσακισμένα δικαιώματα, να ξεχάσουμε, στο όνομα της κρίσης, ό,τι με αγώνες είχε κατακτηθεί τα προηγούμενα χρόνια. Μας ζητάνε να ξεχάσουμε το επίδομα τοκετού, το επίδομα ανεργίας, τη συνταξιοδότηση πέντε χρόνια νωρίτερα από τους άνδρες, μας κουτσουρεύουν τις συντάξεις και κόβουν τις συντάξεις χρείας για τις νεότερες γυναίκες. Τούτη την ώρα που γράφω αυτές τις αράδες, το Ευρωπαϊκό δικαστήριο με απόφασή του άνοιξε το δρόμο για τις απολύσεις των εγκύων. Σήμερα, η τηλεόραση μέσω της διαφήμισης και των εκπομπών προωθεί το μοντέλο της γυναίκας-είδωλο, της γυναίκας-σεξουαλικό αντικείμενο, της γυναίκας που ξημεροβραδιάζεται στα ινστιτούτα καλλονής, αποπροσανατολίζοντάς την από τη σκληρή πραγματικότητα.

Η 8η του Μάρτη του 1857 ήταν από τις σημαντικότερες στιγμές του εργατικού κινήματος διεθνώς, αφού έβαζε σε πρώτη γραμμή τα ζητήματα κατά της εκμετάλλευσης, κατά των φυλετικών διακρίσεων, κατά της ανισομίας ανδρών και γυναικών. Η 8η του Μάρτη είναι η φωνή της ράφτρας και της υφάντριας της Νέας Υόρκης. Είναι η φωνή της Κλάρας Τσέκιν. Είναι η δική μας φωνή που αγωνιούμε για το παρόν και το μέλλον των οικογενειών μας. Είναι η φωνή της προσφυγοπούλας για να σταματήσουν οι πόλεμοι που γεννούν πείνα και προσφυγιά.

Σήμερα που πυκνώνουν τα σύννεφα του πολέμου στην περιοχή μας και κινδυνεύουν τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας στο Αιγαίο, εμείς οι γυναίκες και ιδιαίτερα οι μανάδες πρέπει να στείλουμε ένα αποφασιστικό μήνυμα για να διαφυλάξουμε πάνω απ' όλα το μέλλον των παιδιών μας. Όλες αυτές οι φωνές μπορούν να ενωθούν, να πολλαπλασιαστούν και να εκφραστούν μέσα από το γυναικείο κίνημα, μέσα από τους συλλόγους και τους άλλους μαζικούς φορείς. Σήμερα είναι ανάγκη όσο ποτέ άλλοτε να πάρουμε τη σκυτάλη από τις ράφτρας και τις υφάντριες της Νέας Υόρκης. Τη δύναμη την έχουμε και την είχαμε πάντα, το δείχνει η ιστορία, όπως εύστοχα γράφει και ο Διονύσιος Σολωμός στους Ελευθέρους Πολιτορκομένους. «*Ιδού αυτές οι γυναίκες φέρονται θαυμάσια αυτές είναι μεγάλες και λένε ότι μαθαίνουν από μας. Δεν δειλιάζουν μολονότι τους πάρθηκε η ελπίδα να γεννήσουν τέκνα για τη δόξα και την εντυχία. Εμείς λοιπόν μπορούμε να μάθουμε από αυτές και να τις λατρεύουμε ως την ύστερη ώρα!*».

Η 8η του Μάρτη διδάσκει ότι η ελπίδα και η αισιοδοξία για τις γυναίκες εργαζόμενες μπορούν να γεννηθούν στο δρόμο της διεκδίκησης και του αγώνα για τη γυναικεία ισότητα και χειραφέτηση. Γιατί χαμένος αγώνας είναι ο αγώνας που δεν έγινε.

Διά βίου γυναίκα

Κάθε άλλο παρά αφανής μπορεί να χαρακτηριστεί η γυναίκα του τόπου μας. Με τη διακριτική -ή μη- παρουσία της στη ζωή των δικών της ανθρώπων, έχει πάντα κάτι να πει για να δηλώσει ενεργό παρόν στις εξελίξεις.

Οι χώροι των δραστηριοτήτων της χιώτισσας θα μπορούσαν να γεμίσουν τις σελίδες ολόκληρου βιβλίου. Οποσδήποτε κανείς δεν μπορεί να παραγνωρίσει το ρόλο της γυναίκας, που διατηρεί σχεδόν όλες τις οικογενειακές ευθύνες λόγω της απουσίας του ναυτικού συντρόφου της. Την αθηινή συνοδοιπόρο της ζωής, την άξια μάνα και πατέρα μαζί, συχνά εργαζόμενη και η ίδια, που πασχίζει αδιάκοπα να κρατήσει το σπιτικό της. Την ακούραστη αγρότισσα που γνωρίζει καλύτερα από τον καθένα πώς βγαίνει το ψωμί και μοχθεί καθημερινά για την τύχη της οικογενειακής επιχείρησης σε χαλεπούς καιρούς. Αλλά και γε-

νικότερα όλες τις γυναίκες που διακρίνονται στο στίβο της ζωής, ως εργαζόμενες -εντός και εκτός σπιτιού- υπάλληλοι, επιχειρηματίες, επιστήμονες, χειρώνακτες. Τις γυναίκες που αγωνίζονται με αξιοπρέπεια από κάθε πόστο συνεισφέροντας στο οικογενειακό εισόδημα.

Επιπλέον, τι άλλο θα μπορούσε να πει κανείς για μια μητέρα που μέχρι να κλείσει τα μάτια της έχει την έγνοια των παιδιών της. Κι αυτό επιβεβαιώνεται καθημερινά από την αδιάκοπη φροντίδα της να τους παρέχει το αγαθό της μόρφωσης, να τα στηρίζει στις επιλογές τους, να μεγαλώνει τα εγγόνια της σαν να ξαναμεγαλώνει τα δικά της παιδιά, να αποτελεί στήριγμα κι απαγκίιο γι' αυτά στις δύσκολες στιγμές τους. Και κοντά σ' αυτήν κάθε νέο κορίτσι που γαλουχήθηκε με τέτοιες αξίες και μοχθεί για να επενδύσει στο μέλλον. Τη γυναίκα που σπουδάζει για να μπορεί να ονειρεύεται. Εκείνη που παίρνει με αξιοσύνη τη δική της τύχη σιγά σιγά στα χέρια της και προσπαθεί να κερδίσει μια θέση στον επαγγελματικό χώρο, παρά τις καθημερινές πιέσεις που δέχεται για τη ματαιότητα των πάντων. Που γνωρίζει πως όσο πιο ψηλά μπαίνει στόχος, τόσο πληθαίνουν τα εμπόδια.

Κι όμως προσπαθεί. Και σε πείσμα των καιρών είναι σίγουρο πως θα τα καταφέρει.

Βασιλεία Ν. Αποστολίδη

Κουβέντες στην αυλή του σχολείου

Με μεγάλη χαρά μού πρότειναν να βρεθούμε την Πέμπτη το πρωί κατά την διάρκεια του διαλείμματός τους στην αυλή του σχολείου. Το θέμα της συζήτησης το είχαμε αποφασίσει από πριν. Ένα θέμα που, όπως φάνηκε, τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου της Λαγκάδας είναι πολύ πιο ευαισθητοποιημένα απ' ότι εμείς οι μεγάλοι. Η κακοποίηση των ζώων.

«Κακοποίηση είναι, να σκοτώνουμε τα ζώα, να τα χτυπάμε, να τα κρατάμε φυλακισμένα, να τα δηλητηριάζουμε, να τα αλυσοδεύουμε» άρχισε ο Μανωλάκης ο Κομματάς και συμπλήρωσε «Ένας φοιτητής έριξε στον σκύλο καντό λάδι. Τον απέβαλαν από όλα τα Πανεπιστήμια και έμεινε ασπυδαστος». Η Παγωνίτσα Ζενιώδη πήρε τον λόγο. «Τα ζώα δεν πρέπει να είναι έξω όλες τις εποχές, χωρίς ένα σπιτάκι για να προστατευτούν. Επίσης θέλω να πω ότι πολλά ζώα είναι άγρια όχι επειδή μας μισούν αλλά επειδή μας φοβούνται». Η Κατερίνα η Σπέρκου επισήμανε ότι «με την εξόντωση των ζώων διαταράσσεται η ισορροπία στη φύση και η τροφική αλυσίδα».

Οι σκέψεις και οι προβληματισμοί των παιδιών, σε συνδυασμό με την επιθυμία τους να εκφραστούν, με δυσκόλεψαν να καταγράψω ακριβώς ποιος είπε τι. «Όταν δένουν τα ζώα πρέπει να τους βάζουν μεγάλο σκοινί», «Τους κόβουν κάποια μέλη από το σώμα τους για να κάνουν πλάκα», «Εγώ είδα κάποιον να βάζει φωτιά στην ουρά μιας γάτας», «Είδαμε μια φορά με την μαμά μου ένα αλυσοδεμένο σκυλί που ήταν σκελετωμένο από την πείνα», «Τα άλογα είναι οι καλύτεροι φίλοι του Γιακουμή και του Ζαννή», «Τα ζώα μπορεί να πεθάνουν από την λύπη τους όταν χάσουν το αφεντικό τους», «Βάζουν φόδες στα σκυλιά επειδή γαυγίζουν», «Όποιος μπορεί και κάνει κακό στα ζώα μπορεί και στους ανθρώπους».

Τα συμπεράσματα δικά μας...

Υ.Γ. Στην κουβέντα, εκτός από τους προαναφερόμενους, συμμετείχαν και οι Αργυρούλα Ζενιώδη, Ζαννής Βορριάς, Γιακουμής Βορριάς, Γιώργος Πύρρος, Ξένια Βαβούλη, Αγγελική Σπέρκου, Αγγελική Βορριά, Ευαγγελία Βορριά.

Αναστασία Βραχάλη

«ANEMH»

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΓΚΑΔΑΣ
«Η ΚΥΔΙΑΝΤΑ»

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν πάντα τις απόψεις της Σ.Ε.
και δεν δεσμεύουν τον Σύλλογο.

• Αποστολή ύλης στο: panagrel@yahoo.gr

• Εκτύπωση: ΕΝΤΥΠΟ

Στην Κυδιάντα

Κοντά στην Αγια-Αναστασιά, υπάρχει ένα μνημείο, σεμνό, πέτρινο. Πέτρινο, όπως όλο το χωριό κάποτε, πέτρινο, όπως τα χρόνια της Κατοχής και του Εμφυλίου, πέτρινα και τα λίγα γράμματα πάνω του: ΕΑΜ, ΕΛΑΣ, ΕΠΟΝ, ΟΕΝΟ, ΑΟΝ, ΑΟΑ.

Φίλε συνοδοιπόρε του σήμερα, έλα και δεσ από κοντά τα γράμματα αυτά. Δεν είναι κενά ούτε τυχαία: Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο, Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός, Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων, Ομοσπονδία Ελληνικών Ναυτεργατικών Οργανώσεων, Αντιφασιστική Στρατιωτική Οργάνωση, Αντιφασιστική Οργάνωση Ναυτικού, Αντιφασιστική Οργάνωση Αεροπορίας.

Δεν είναι καν νεκρά, γιατί είναι ποτισμένα με αίμα και θυσίες αγωνιστών κομμουνιστών που φυλακίστηκαν, βασανίστηκαν, εξορίστηκαν, αναγκάστηκαν να πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς, δολοφονήθηκαν, εκτελέστηκαν σε όλες τις γωνιές της Ελλάδας και στη δική μας.

Έλα και δεσ προσεχτικά με την καρδιά σου, με την ψυχή σου! Δεν είναι το αίμα κάποιων μακρινών, άγνωστων ηρώων. Είναι των συντοπιτών μας, των γειτόνων, των συγγενών μας. Είναι το αίμα του Σταμάτη Τράτσου, που δολοφονήθηκε σε αυτά τα χώματα στις 26-1-1948, μετά από τον οχτάχρονο αγώνα κατά του ξένου και ντόπιου φασισμού, για μια Ελλάδα ελεύθερη με το λαό της κυρίαρχο στον τόπο του.

Ο Σταμάτης Τράτσος, όπως και τα αδέρφια του, ο Δημήτρης και ο Γιάννης, πολύ γρήγορα μέσα από τη βιοπάλη κατάλαβαν ότι ο μόνος τρόπος για μια καλύτερη ζωή είναι ο αγώνας μέσα από τις γραμμές του ΚΚΕ. Προπολεμικά, ο Σταμάτης και ο Δημήτρης ήταν ναυτικοί. Ο Γιάννης, ο μικρότερος, ζούσε στην Αθήνα και μάθαινε τέχνη. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, ο Σταμάτης είχε

αποκλειστεί στο εξωτερικό. Από τους πρώτους οργανώθηκε στην ΟΕΝΟ, όπου ανέπτυξε αξιόλογη δράση για τα δικαιώματα των ναυτεργατών, για τους σκοπούς του ΕΑΜ, για την Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας. Ο Δημήτρης Τράτσος πολέμησε με ηρωισμό στο αλβανικό μέτωπο. Την άνοιξη του 1942, την περίοδο μεγάλης πείνας, επικεφαλής μιας ομάδας συγχωριανών, μοίρασε το φορτίο ενός μαυραγορίτικου καϊκιού στους πεινασμένους κατοίκους της Λαγκάδας. Κυνηγημένος από τους φασίστες Γερμανούς διέφυγε στη Μέση Ανατολή. Υπηρέτησε στο πολεμικό «Γέρακας». Ως ένας

από τους αντιφασίστες ναύτες, πήρε μέρος στο «Κίνημα» για την υποστήριξη της Κυβέρνησης Στρατού της Μέσης Ανατολής στη Μαχόμενη Ελλάδα. Μετά την καταστολή του «Κινήματος», καταδικάστηκε σε θάνατο. Οδηγήθηκε στις φυλακές και μετά στα «σύρματα», στα εγγλέζικα στρατόπεδα συγκεντρώσεων. Στην Ελλάδα γύρισε μαζί με τους τελευταίους «συρματένιους» το 1946.

Ο Γιάννης Τράτσος όλη την Κατοχή την έζησε στον Πειραιά. Είχε λάβει μέρος στα γεγονότα της Κοκκινιάς, στη Μάχη της Ηλεκτρικής, στα Δεκεμβριανά.

Ο Γιάννης Τράτσος όλη την Κατοχή την έζησε στον Πειραιά. Είχε λάβει μέρος στα γεγονότα της Κοκκινιάς, στη Μάχη της Ηλεκτρικής, στα Δεκεμβριανά.

Ο Γιάννης Τράτσος όλη την Κατοχή την έζησε στον Πειραιά. Είχε λάβει μέρος στα γεγονότα της Κοκκινιάς, στη Μάχη της Ηλεκτρικής, στα Δεκεμβριανά.

Συνέχεια στη σελ. 4

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΑΓΚΑΔΑΣ ΧΙΟΥ
«Η ΚΥΔΙΑΝΤΑ»

«ΜΕ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΩΡΗΣ»

Μια παρουσίαση αφιερωμένη στους ναυτικούς του τόπου μας που κράτησαν και κρατούν ζωντανή μια παράδοση αιώνων

ΟΜΗΡΕΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
Αίθουσα Συνεδρίων
Τετάρτη 17 Ιανουαρίου 2018, ώρα 6.00 μ.μ.

«Με τα λόγια της πλώρης»

Η ιδέα για μια παρουσίαση της ναυτοσύνης της Λαγκάδας προέκυψε τον Οκτώβριο του 2017, σε μια συζήτηση για τα παλιά, για τα μπάρκα μας, για τους πατεράδες μας και τα όσα τράβηξαν οι μανάδες μας για να μας μεγαλώσουν. Ανακοινώθηκε στο Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Λαγκάδας και έγινε αποδεκτή με ενθουσιασμό. Η πρώτη προβολή πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο στη Λαγκάδα, με έγγραφα και φωτογραφικό υλικό από τη δεκαετία του 1930 με τα καϊκια μέχρι και τη δεκαετία του 1990 με τα σύγχρονα πλοία, που απλόχερα προσέφεραν πολλές οικογένειες του χωριού.

Ωστόσο, οι δεκατέσσερις ενόπτες που προέκυψαν αρχικά αποδείχτηκαν λίγες, γιατί το παρελθόν όσο το σκαλίζεις μαθαίνεις

και αναγνωρίζεις, συγκινείσαι και σέβεσαι και δε θέλεις τίποτ' άλλο παρά να το μοιράζεσαι. Έτσι η παρουσίαση διευρύνθηκε και αναδομήθηκε και προβλήθηκε στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο στις 17 Ιανουαρίου 2018, μέσα σε ένα πλήθος κόσμου που ήρθε για να την παρακολουθήσει και να αξιολογήσει μαζί μας το παρελθόν που μας έκανε αυτό που είμαστε τώρα. Εκείνο που μοιραστήκαμε ήταν η συγκινησιακή φόρτιση που επέφεραν οι αναμνήσεις γύρω από «τη δική μας» θάλασσα καθώς και η μνήμη και η εκτίμηση όλων εκείνων των καταστάσεων που έζησαν και ζουν οι εργάτες της, προκειμένου να διασφαλίζουν μια αξιοπρεπή διαβίωση στους ανθρώπους που αφήνουν πίσω, σ' αυτούς που νοιάζονται και αγαπούν.

Βίκυ Γεωργούλη - Ματρώνα Αποστολίδη

Η πρώτη ύλη της αναγέννησης

Είναι εμφανής η ανάγκη για συνεύρεση. Πολλοί χρειάζονται παρέα, συνδημιουργία, επικοινωνία. Είναι, βλέπεις, και το στένεμα των περιθωρίων πλουτισμού. Ακόμα ακόμα και η τεχνολογία στην υπηρεσία της μοναξιάς. Κοντολογίς και η μοναξιά της προσωπικής ευτυχίας. Σταδιακά το άθλημα γίνεται ομαδικό. Βλέπεις ολοένα ασήμαντες τις διαφορές και σημαντικές τις ομοιότητες. Οι γεύσεις λιγότερες και εντονότερες. Ακούγεται καλύτερα ο ήχος της ψυχίας. Ενοχλεί περισσότερο το μουγκρητό της φασαρίας.

Ένας νέος οικισμός στήνεται απ' αρχής. Γεροδεμένα κορμιά στην περίμετρο περιφρουρούν με αυτοθυσία το μέσα. Άρρωστοι, γέροι, ανάπηροι, αδύναμοι στην μέση. Είναι στο κέ-

ντρο του χώρου. Στην ακρόπολη του οικισμού. Εκεί φυλάσσεται νυχθημερόν ό,τι πολυτιμότερο υπάρχει. Η πρώτη ύλη της αναγέννησης. Ο νους και η καρδιά μας. Έξω από την περίμετρο παραμονεύει ο εχθρός. Αναζητεί αδιάκοπα το πιο αδύναμο και αφύλακτο σημείο του τείχους. Θέλει να εισχωρήσει μέχρι την Ακρόπολη. Πρέπει να τραφεί με την πρώτη ύλη της αναγέννησης γιατί αλλιώς θα πεθάνει.

Ψηλά, στην κορυφή κάποιου βουνού, η σημαία. Η σημαία της ελευθερίας, λένε. Τιτάνες, Κέρβεροι και δράκοι την φυλάνε. Ένα τσούρμο πεινασμένοι με γιουρούσια απειλησίας πασχίζουν να την πλησιάσουν. Απ' άλλη μεριά του βουνού σκαρφαλώνουν με νύχια και με δόντια χιλιάδες κοηλασμένοι που χάσανε τον κλήρο τους, το βιος και την χαρά τους. Η μάχη είναι άνιση, η ήττα δεδομένη. Τα υπολείμματα φτάνουν στους

πρόποδες. Επιστρατεύουν τη συλλογική ιστορική τους μνήμη. Πίνουν το νερό της βροχής, σκάβουν την γη παραχώνοντας σπόρους, στήνουν καλύβες και χωριά και μια ΣΗΜΑΙΑ. Στη μέση κάθε οικισμού. Κοιτούν μελαγχολικά την άλλη σημαία στην κορφή. Δεν θέλουν πια να πλησιάσουν. Τώρα έχουν την δικιά τους σημαία.

Καταμεσής του πουθενά μπήξαμε έναν ιστό. Απάνω του, ψηλά, σηκώσαμε ένα λάβαρο. Από κάτω στήσαμε χορό και τραγούδι. Δώσαμε το χέρι στον διπλανό μας. Το λάβαρο είναι μικρό. Ακόμα δεν έχει όνομα. Δύσκολο να το πεις ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Πιο πολύ γιατί η λέξη έχει χάσει τελευταία το νόημά της.

Δημήτρης Παππάς

Συνέχεια από τη σελ. 3

Τότε ήρθαν και πάλι οι χαλεποί καιροί, οι καιροί της μαύρης τρομοκρατίας. Οι άνθρωποι-νικητές του συμμαχικού πολέμου κατά του ιταλικού και γερμανικού φασισμού χαρακτηρίστηκαν προδότες, συμμορίτες. Οι Τράτσηδες, λόγω των κομμουνιστικών τους φρονημάτων, δεν μπορούσαν να βρουν δουλειά ούτε στη θάλασσα ούτε στη στεριά. Έτσι, το 1946 βρέθηκαν πίσω στην Κυδιάντα. Συνέχισαν τη δράση τους και τον αγώνα για να κρατήσουν ζωντανό το όνειρο μιας ελεύθερης Πατρίδας και μιας κοινωνίας χωρίς σκλαβιά και αδικία. Το σπίτι τους ήταν καταφύγιο για τους κυνηγημένους, παράνομους συντρόφους τους ως τα τραγικά γεγονότα στις 26-1-1948.

«Τη δολοφονική επίθεση κατά των Τράτσηδων την έκαναν άνθρωποι που συνεργάστηκαν με τους Γερμανούς... με την αστυνομία κατέστρωσαν το σχέδιο να εξοντωθεί το «φρούριο»... ζώσανε την περιοχή από παντού. Ήξεραν ότι γινόταν γάμος. Εξαίτιας του γάμου, οι Τράτσηδες τα ήπιαν και ήρθανε να κοιμηθούνε εδώ...», αναφέρει ο Διαμαντής Γεωργούλης (Κρινάκι). Ακολούθησε συμπλοκή, ο Σταμάτης Τράτσης έπεσε νεκρός. Νεκρός και ο χωροφύλακας Μάρκος Μυλωνάς, ο οποίος λίγες μέ-

ρες πριν καυχιότανε «Εγώ! Τους Τράτσηδες! Μέχρι εκεί που κατουράνε θα μπω και θα τους πιάσω!».

Ο Στέφανος Τράτσης θυμάται... «Εμείς το θείο Σταμάτη τον είδαμε πιο εδώ, σε μια πλατεία. Είχε μια μεγάλη τρύπα από δω, στο δεξί κρόταφο και μια μικρή από κει. Και θυμάμαι τη γιαγιά που ξερίζωνε, στην κυριολεξία, τα μαλλιά της. Θυμάμαι και τη θεία μου τη Σιάσα, τη γυναίκα του. Θυμάμαι κι όλο το χωριό που είχε μαζευτεί εκεί πέρα, κλαίγανε! Έχω ακούσει ότι ο παπάς του χωριού, ο παπα-Νικόλας, που υπήρξε και δάσκαλος των δικών μας, είπε με λύπη "Τέτοια παιδιά! Να σκοτώνονται!" για το θείο Σταμάτη».

Με αφορμή τα γεγονότα της Κυδιάντας, φυλακίστηκαν και εξορίστηκαν οι Λαγκαδούσοι Κωνσταντίνος Φερεντίνος, Ορέστης Ασπρούλης, Γιαννός Καλαγκιάς και Πέτρος Κούνουπας. Ο Δημήτρης και ο Γιάννης, μαζί με τον Κώστα Ζερβό από τα Καρδάμυλα, κατάφεραν να ξεφύγουν, βρήκαν καταφύγιο σε φιλικά, συντροφικά σπίτια στη Συκιάδα, τη Λαγκάδα, το Βροντάδο και στην Ανταρτοσπηλιά στην Κυδιάντα.

Στα τέλη του Φλεβάρη πήραν μέρος στο ολιγοήμερο αντάρτικο της Χίου. Η τελευταία πράξη του έλαβε μέρος στις 18-

3-1948 στο κτήμα Λυκιαρδοπούλου στον Κάμπο. Οι 14 αντάρτες, περικυκλωμένοι σ' ένα χώρο που δεν άφηνε καμιά ελπίδα σωτηρίας, αμύνθηκαν απεγνωσμένα, ωστόσο εξαντλήθηκαν όλα τους τα πυρομαχικά. Εκεί σκοτώθηκε με άλλους τέσσερις ο Γιώργης Λεοντάρας από τη Συκιάδα. Οι Τράτσηδες, Γιάννης και Δημήτρης και ο Παντελής κι ο Διαμαντής Γεωργούλης από τη Συκιάδα πιάστηκαν αιχμάλωτοι. Τον Αύγουστο του 1948 δικάστηκαν από το Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών μαζί με άλλους 56 συντρόφους τους. Μπροστά στο απάνθρωπο δίλημμα του Δικαστηρίου ποιος από τα αδέρφια θα εκτελεστεί, στάθηκαν όρθιοι και απάντησαν με ύψιστη αυταπάρνηση και αλληλεγγύη. Ο Γιάννης Τράτσης διάλεξε το θάνατο για να ζήσει ίσως κάποτε με την οικογένειά του ο Δημήτρης, που καταδικάστηκε σε ισόβια. Το ίδιο έπραξε και ο Παντελής Γεωργούλης.

«Ευχαριστώ όλους που ήρθατε και τιμήσατε τη μνήμη των θείων μου και του πατέρα μου» είπε ο γιος του Δημήτρη Τράτση, ο Λευτέρης-Σταμάτης, στην Κυδιάντα 70 χρόνια μετά.

Το χρέος δικό μας, φίλε συνοδοιπόρε του σήμερα! Γιατί «...Ο δρόμος μας αρχινά εκεί που ο δικός τους τελειώνει».

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΝΟΥΠΙΑ

- Αρχές Σεπτέμβρη κάθε χρόνο πραγματοποιείται η μεγάλη εκδρομή. Αναμένουμε προτάσεις, σκέψεις, ιδέες για τον προορισμό. Ήδη πρότεινα Μεγάλη Ελλάδα (Νότια Ιταλία-Σικελία) ή Ήπειρο (Σύβοτα-Πάργα-Ιωάννινα-Ζαγοροχώρια). Οι προσιτές τιμές απαιτούν έγκαιρη πρόνοια. Τηλεφωνήστε μου στο 74202 για την γνώμη σας. Την απόφαση θα την λάβει το Δ.Σ.
- Το αφιέρωμα στον Νίκο Γκάτσο πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία. Όλοι σχεδόν τραγουδούσαν και γνώριζαν τους στίχους των τραγουδιών, αρκετοί όμως αγνοούσαν τον στιχουργό ή καλύτερα τον ποιητή τους. Η ικανοποίηση του κόσμου ήταν έκδηλη. Η χορωδία, ο μαέστρος, οι μουσικοί, όλοι υπέροχοι. Η Ματρώνα, ο Ζαννής, η Έλλη, ο Μανώλης (βίντεο), εξαιρετικοί. Πρέπει να γίνονται κι άλλες τέτοιες εκδηλώσεις.
- Η βιοτεχνία κατασκευής χειροποίητων χαρταετών έχει πλέον εδραιωθεί. Το φιλόξενο κοινοτικό μας μέγαθρο στέγασε και αυτήν την δραστηριότητα. Ο Στρατής, ο Σταμάτης, ο Γιάννης (Στροβίλας), ο Παντελής και εγώ διδάξαμε την τέχνη. Βοήθησαν και άλλοι. Τα πιτσιρικά αρκετά και απαιτητικά. Εγώ με πόνο ψυχής έφτιαξα τον χανουματό για τον Ραφαήλ, ενώ για τις αδελφές Ειρήνη και Γαρυφαλλιά ένα υπέροχο θρυλικό γαβραετό. Εύχομαι αμφοτεροι να φθάσουν στο φεγγάρι. Η καθούμα αμοιήθηκε στο κοσμοδρόμιο Σέντα, τόπο του φετινού ραντεβού.
- Το αποκριάτικο γλέντι έλαβε χώρα επίσης στα κοινοτικά ανάκτορα. Πολλές κυρίες του Συλλόγου μας ετοίμασαν στα σπίτια τους τα νοστιμότατα εδέσματα που αγόρασε ο Σύλλογος. Οι γνωστοί πια τυμπανιστές προσέδωσαν ατμόσφαιρα Ρίο στην εκδήλωση, όπως και οι κουδουνάτοι και όλοι οι συμμετέχοντες. Το γλέντι, από μεσημέρι μέχρι το μεταμεσονύχτιο, κράτησε γερά με εξαιρετική μουσική από τον εθελοντή DJ Αργύρη και θεατρικά σκετς από συνήθεις ύποπτους. Πάντως οι όμορφες εκδηλώσεις μας στηρίζονται κυρίως και από ανθρώπους «πίσω από τις κάμερες». Σε άλλο φύλλο θα δημοσιεύσω τα ονόματά τους με αλφαβητική σειρά. Τέλος τυχόν βωμολοχίες, σενάρια κ.λ.π που ίσως ακούστηκαν, καλύπτονται άνετα από τον νόμο περί εθίμου.
- Η Χίος αγκάλιασε τη Ρόδο. Με ένα βιβλίο. Του δικού μας Γιάννη Χ. Μουρατίδη. Ένα ξεχασμένο κείμενο, γραμμένο στα γαληνικά στα τέλη του 19ου αιώνα από έναν Μασσαλιώτη λόγιο της χιακής Διασποράς, πήρε στα χέρια του ο Γιάννης και κατάφερε να παντρέψει τη χιακή ιστοριογραφία με το ροδιακό πολιτισμό. Μας ταξιδεύει, με περίτεχνο τρόπο και στα μέτρα μας, στην Οδησό, την Κωνσταντινούπολη, τη Χίο, τη Σμύρνη, την Τεργέστη, τη Μασσαλία, την Αλεξάνδρεια, όπου ένας Χιώτης μέτοικος αναζητά έναν άλλο συμπατριώτη του μέτοικο, αφού οι Χιώτες πάνε δυο δυο. Περισσότερες πληροφορίες εντός: «Η νήσος Χίος υπό οθωμανική κυριαρχία: Ανέκδοτο στα ελληνικά κείμενο για το διοικητικό σύστημα της Χίου επί Τουρκοκρατίας και τη Σφαγή του 1822».
- Μια ακόμα σύναξις πραγματοποιήθηκε στα κοινοτικά ανάκτορα, προσφάτως και σε κλίμα θερμό, με θέμα τη στέγαση του νέου συλλόγου, του προοδευτικού. Η συζήτηση διεξήχθη υπό το πνεύμα του «φύγε εσύ να μπω εγώ». Είναι κι αυτό μια άποψη, καθώς ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι τους όλοι το δικαιούνται, αηλιά ορισμένα ερωτηματικά παραμένουν αναπάντητα. Καινούριο φίλο έπιασες, παλιό να ηησμονήσεις; Το γινάτι βγάζει μάτι; Τα στερνά τιμούν τα πρώτα; Δεν ηξέρω... Μα ένα είναι σίγουρο. Όπου αγάλη αγάλη περπατεί, μακριά μπορεί να πάει. Γι' αυτό, συντοπίτες, ψυχραιμία και υπομονή. Η πρόοδος κι ο πολιτισμός θέλουν χρόνο.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ν. ΠΑΠΠΑΣ

Καθ' οδόν...

Δεν ξέρω πότε γεννήθηκα, δεν θυμάται κανείς να μου το πει. Απλά βρέθηκα στην άκρη ενός χωμάτινου δρόμου και μεγάλωσα κάτω από την σκιά ενός βράχου. Ο μεγάλος μου εφιάλτης ήταν μην πέσει αυτός ο βράχος και με πλακώσει όταν λυσομανούσε ο αέρας και οι καταρρακτώδεις βροχές παρέσερναν πέτρες και λάσπες στο πέρασμά τους. Τι ανόητος φόβος! Τώρα στο τέλος της ζωής μου, καθώς βλέπω το σώμα μου να συρρικνώνεται και να αποσυντίθεται, έρχονται εικόνες από την ζωή μου για να κάνουν το φευγικό μου ακόμα πιο οδυνηρό.

Θυμάμαι τα πρώτα χρόνια της ζωής μου που πάλευα να επιβιώσω και να μεγαλώσω εκεί στην άκρη του δρόμου αγναντεύοντας το πέλαγος και ρουφώντας το φως από τις ακτίνες του ήλιου που μου έδιναν ζωή. Τα χρόνια περνούσαν κι εγώ μεγάλωνα... δίχως να έχω παρέα του είδους μου. Είχα όμως την συντροφιά των ελάχιστων γειτόνων μου, αλλά και των περαστικών που με καμάρωναν και χαιρόντουσαν να με βλέπουν. Είχα παρέα μου τα πουλιά που με το κελήδημά τους με συντρόφευαν στις ώρες της σιωπής και της μοναξιάς μου. Είχα την θαλασσινή αύρα που με το λάγνο χάδι της δρόσιζε το κορμί μου. Μυσταγωγία, έκσταση και ανάταση του είναι μου.

Και εγώ μεγάλωνα, άπλωνα φύλλωμα, άνθιζα κι έκανα καρπούς που γλύκαιναν τους ανθρώπους που τους γεύονταν και χόρταιναν τα πεινασμένα πουλιά και ζώα. Και χαιρόμουν γι αυτό, καμάρωννα και άπλωνα περισσότερο τα κλαδιά και το φύλλωμα μου για να κάνω περισσότερους καρπούς την επόμενη χρονιά.

Όμως τούτος ο κόσμος δεν είναι αγγελικά πλασμένος και πάντα το καλό θα συνυπάρχει με το κακό, το όμορφο με το άσχημο.

Έκανα το μέγα λάθος να βρεθώ εκεί που αργότερα θα χτίζονταν τα καλοκαιρινά ανάκτορα ντόπιων δόγηδων ή μαρκησιών, μου διαφεύγει ο τίτλος ευγενείας, οι οποίοι ενοχλούνταν από την βρωμιά των φύλλων μου που έπεφταν το φθινόπωρο, προσβάλλοντας την αποστειρωμένη αστική κατ' αυτούς αισθητική του δημόσιου χώρου που τους περιέβαλλε. Στόχος η εξόντωσή μου. Άκουγα τις ψιθυριστές συνομιλίες που είχαν με τον εργάτη-εκτελεστή αλλά δεν μπορούσα να αντιδράσω. Το βρωμιάρικο δέντρο που τόλμησε να προβεί σε τέτοιο ατόπημα φυτρώνοντας εκεί που κανείς δεν το έσπειρε!

Και ήρθε η αρχή του τέλους. Ενός τέλους μου που αλλιώς φοβόμουν και αλλιώς μου προέκυψε. Τρυπάνι δημιούργησε τις τρύπες στον κορμό μου, ο οποίος εμποτίστηκε με το δηλητήριο που σιγά-σιγά θα με σκότωνε και θα φαινόταν σαν φυσιολογικός θάνατος. Το σώμα μου άρχισε να μουδιάζει και ένιωθα να πνίγομαι. Τα φύλλα μου άρχισαν σιγά-σιγά να κιτρινίζουν και να πέφτουν. Τα μικρά κλαδιά μου άρχισαν να σπάνε με το πιο απαλό αεράκι και ο κορμός μου να σαπίζει και να συνθλίβεται. Έκανα πολλές προσπάθειες για να ζήσω βγάζοντας μερικά φύλλα την επόμενη χρονιά. Δεν τα κατάφερα. Ο σφοδρός άνεμος από την πρόσφατη κακοκαιρία με έριξε κάτω, εκεί στην άκρη του δρόμου.

Κάτω από τον βράχο που φοβόμουν μην πέσει και με πλακώσει τελειώνω την ζωή μου περιμένοντας να μαζέψουν τα απομεινάρια μου. Δε λυπάμαι που φεύγω, λυπάμαι που δεν μπόρεσα ποτέ να καταλάβω τι είναι αυτό που ωθεί τους ανθρώπους να καταστρέφουν και να εξαφανίζουν κάθε τι στην φύση που τους περιβάλλει. Να θεωρούν τους εαυτούς τους ρυθμιστές, εντολείς και εκτελεστές της τάξης του σύμπαντος και όχι έναν απλό κρίκο μιας αλυσίδας.

ΖΑΝΝΗΣ Ι. ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΣ

Σαν τη Λαγκάδα, πουθενά

Ματρώνα Αποστολίδη

Από το πρόγραμμα του ΠΣΛ «Δημιουργική απασχόληση παιδιών»

Τα πρωινά της Κυριακής η παρέα ενίοτε καλλιτεχνεί και φιλοσοφεί. Η παραγωγή περιλαμβάνει έργα πρωτότυπα, υψηλής αισθητικής και αλήθειες αδιαμφισβήτητες που αντέχουν στο πέρασμα του χρόνου. Γιατί γενιές και γενιές έχουν μεγαλώσει με τις ίδιες αμετακίνητες απόψεις, σαν κι αυτές...

Η Λαγκάδα είναι...

... πολύ ωραία, γιατί έχει παιδική χαρά. Εδώ πηγαίνω σχολείο και βλέπω τις φίλες μου, σαν την Κατερίνα.

(Γαρυφαλλιά)

Η Λαγκάδα έχει θάλασσα κι εμένα μου αρέσει να πηγαίνω εκεί. Βλέπω ψαράκια, βάρκες και καράβια.

(Ειρήνη)

Η θάλασσα της Λαγκάδας

Η Λαγκάδα μέσα από τα μάτια των παιδιών μας

... το καλύτερο χωριό γιατί έχει πολλή παιδική χαρά και διασκεδάζουμε. Μπορούμε να επικοινωνούμε εύκολα και να βρισκόμαστε, γιατί η Λαγκάδα είναι μικρό χωριό.

(Κατερίνα)

... το πιο όμορφο χωριό, γιατί παίζουμε. Κι εμένα μου αρέσει πολύ να παίζω!

(Ραφαήλ)

... τέλεια, γιατί εδώ παίζω, πηγαίνω σχολείο και κάνω βόλτες παντού. Πιο πολύ μου αρέσει να πηγαίνω στο καφενείο της Ελευθερίας.

(Μάρκος)

Θα θέλατε να μένετε αλλού;

ΟΧΙ (με στόμφο και πλήρη ομοφωνία!)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ 1ο:

Τα παιδιά μας είναι ευτυχισμένα στη Λαγκάδα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ 2ο:

Σαν τη Λαγκάδα πουθενά!

Ο Μάρτης στη Λαογραφία της Λαγκάδας

Μάρτης (ο): το βραχιολάκι με την κόκκινη και άσπρη κλωστή, στριμμένες (στριφτές) που φορούμε στον καρπό ή στο δάχτυλο του χεριού μας κάθε πρώτη ημέρα του Μάρτη, για να μη μας μαυρίσει ο ήλιος. Μόλις μας το φορέσουν οι μπότες μας, μας δίνουνε και μια πασιά στον κώλο λέγοντας:

*Μάρτης είν' κι' απάν' οργιά σου
να παχύνει η κωλαριά σου.*

Επίσης λένε και το εξής τετράστιχο:

*Οπόχει κόρη ακριβή,
του Μάρτη ο ήλιος μην τη δει.
Μην τη δει και τη μαυρίσει
και τη ροδοκοκκινίσει.*

Στη Χώρα, την παραμονή της πρώτης του Μάρτη, χτυπούνε τα γιόδια και λένε:

*Όξω ψύλλοι και κοριοί,
μέσα Μάρτη και Λαμπρή.*

Η παράδοση λέει ότι το έθιμο προέρχεται από τα Ελευσίνα Μυστήρια, όπου οι μυημένοι φορούσαν κατά την διάρκεια της γιορτής στο χέρι ή στο πόδι τους την Κρόκη, που ήταν μια υφασμένη μάλλινη κλωστή. Ο Φ. Κουκουλές αναφέρει ότι το έθιμο αυτό υπήρχε και στο Βυζάντιο. Το όνομά του, ο Μάρτιος - τρίτος μήνας του έτους και πρώτος της Άνοιξης - το πήρε από το Λατινικό Martius και Mars (= ο θεός του πολέμου).

Ευγενία Καλαγκιά-Μουρατίδου
Απόσπασμα από το ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ
ΤΗΣ ΛΑΓΚΑΔΟΥΣΙΚΗΣ ΝΤΟΠΙΟΛΟΓΙΑΣ

Η Λαγκάδα

Όταν πηγαίνω στη Λαγκάδα βλέπω πολύ κόσμο που ξέρω. Νιώθω όμορφα, χαρούμενα, ευτυχισμένα, αγαπημένα. Συναντώ πολλούς ανθρώπους, μεγάλους ή μικρούς. Από τους μεγάλους συναντώ πολλούς γνωστούς, όπως τη Βίκυ, την Ευγενία, την Πόπη, την Κατερίνα, την Αγγελική του Παναγιώτη, τη θεία μου τη Βασούλα και πολλούς άλλους. Ενώ από μικρούς πάρα πολλούς, όπως την Κατερίνα και την Αγγελικούλα, την Αγγελική και την Ελένη και πολλούς άλλους.

Η Λαγκάδα είναι πολύ ωραία με τα αξιοθέατά της. Το Φαναράκι, την Αγία Ειρήνη, τον Καρυδά, την παραλία και τα Καταλύματα. Τον Ταξιάρχη, τον Αι-Γιάννη και άλλα πολλά. Η Λαγκάδα επίσης έχει και πολλά ωραία έθιμα, όπως οι φωτιές, τα μπομπάκια και άλλα που δεν ξέρω.

Η Λαγκάδα είναι το πιο ωραίο μέρος που έχω δει στη ζωή μου.

Κυριακή 11/2/2018
Βασούλα Ζ. Αποστολίδη

ΓΙΝΕ ΜΕΛΟΣ ΚΙ ΕΣΥ
του Πολιτιστικού Επιμορφωτικού
Συλλόγου Λαγκάδας

«Η ΚΥΔΙΑΝΤΑ»

Η ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΟΣΤΙΖΕΙ 5€